

TEORIJA I PRAKSA SOCIJALNOG RADA

Tečajevi na Interuniverzitetkom centru u Dubrovniku

Početkom 1987. godine dr. Burt Galaway i dr. Dada Maglajić započeli su pripreme za uspostavljanje serije tečajeva iz područja socijalnog rada. Do tada pri Interuniverzitetkom centru za postdiplomske studije - IUC u Dubrovniku nije bilo programa iz užeg područja socijalnog rada.

Promišljali smo kako bi bilo dobro uspostaviti jedan centar - podjednako dostupan svima - za razmjenu iskustava između Istoka i Zapada, Sjevera i Juga, između zemalja koje imaju tradiciju studija (teorije) i prakse socijalnog rada i onih koje tek razmišljaju o njihovom uvođenju, između iskusnih profesora, istraživača, praktičara i onih koji tek ulaze u svijet "teorije i prakse socijalnog rada".

Prvi tečaj trebao se održati 1989. godine, ali je odgođen za 1990. godinu zbog prijedloga dr. Vere Mehta, glavne tajnice Međunarodnog udruženja studija socijalnog rada (IASSW), da se istodobno održe dva tečaja. Te, 1989. godine dogovoreno je kako će se serijal tečajeva odvijati pod nazivom *Teorija i praksa socijalnog rada*; prvih 4-7 godina imat će 3-4 tečaja, a potom će se postupno uvesti još 2 tečaja.

PROGRAM ŠKOLE

Ukratko prikazujemo četiri tečaja prema redoslijedu odvijanja u 1994. godini:

1. *Socijalni rad i socijalna skrb u nordijskim zemljama održat će se od 29. svibnja do 5. lipnja 1994.*

Cilj tečaja: dati osnovni prikaz politike i modela socijalne skrbi i socijalnog rada u nordijskim zemljama. Proučavat će se ključni povijesni trendovi, aktualni problemi i modeli kojima se ti problemi nastoje razriješiti, razvoj i budućnost socijalne skrbi u nordijskim zemljama. Očekuje se kritička rasprava o ulozi (značenju) nordijskog modela u širim svjetskim razmjerima, o mogućnostima i zaprekama primjene tog modela izvan nordijske regije. Osnovna ideja odnosi se na razmatranje mogućnosti "premošćivanja" razlika između nordijskih i drugih zemalja.

2. *Duhovnost i socijalni rad održat će se od 5. do 12. lipnja 1994.*

Tečaj je usmjeren na nove duhovne, etičke, humanističke i kulturne vrednote potrebne u ovo vrijeme velikih političkih, socio-ekonomskih i ekoloških kriza, prisutnih u svim dijelovima svijeta. Posebna pažnja usmjerena je prema Europi, gdje su prisutne regionalne, nacionalne i lokalne eksplozije, ne samo između nacija već i unutar pojedinih zemalja. Socijalni rad mora usmjeriti povećanu pažnju najugroženijim elementima populacije: razmotriti poblize okolnosti u kojima se socijalni radnici i njihovi suradnici trebaju posebno baviti pojedincem, obitelji, grupom, susjedstvom, lokalnom zajednicom i društvom u cjelini. Koje su to mikro, mezo i makrointervencije što ih treba poduzimati socijalni rad kako bi uspostavio veći sklad među ljudima te između ljudi i prirode? Kako mogu pomoći vjerske institucije u procesu smanjenja ili ublažavanja krize - uključujući ratnu krizu i njezine tragične posljedice - ili različitih oblika negativnih promjena?

3. *Hraniteljska skrb kao alternativa institucionalnoj skrbi*

Tečaj će se održati od 23. do 30. listopada 1994. Usmjeren je na teorije i praksu hraniteljske skrbi, cilj i svrhu hraniteljskih programa, prijavu - pripremu - selekciju hranitelja, ulogu prirodnih roditelja, odnose socijalnih radnika i drugih članova stručnog tima s hraniteljskim skrbnicima, programiranje i planiranje dugoročne skrbi za djete, vrednovanje programa i potrebne intervencije, hraniteljsku skrb sa specifičnim grupama populacije - specijalizirano hraniteljstvo, i dr.

Svake godine pažnja je usmjerena na drugu tematsku cjelinu, a 1994. godine bit će usmjerena na ulogu procjenjivanja - ocjenjivanja, i to u tri područja:

- za pripremu i selekciju hraniteljskih skrbnika,
- za odabir djece i mladih kojima je hraniteljska skrb najprimjerenija, i

- za vrednovanje rezultata hraniteljske skrbi.

4. *Socijalni rad s mladima - djece i omladine, tečaj koji će se održati od 23. do 30. listopada 1994.*

Usmjeren je na stalno praćenje Konvencije UN o pravima djece i svih drugih relevantnih dokumenata u različitim dijelovima svijeta, a posebice u zemljama čiji su predstavnici među polaznicima tečaja. Posebna pažnja usmjerena je na politiku i praksu socijalnog rada s osjetljivom dobnom skupinom 10 - 20 godina. Predloženo je da se svake godine posebna pažnja usmjeri na određeno, specifično područje i tako - s vremenom - obradi cijelo područje "skrbi za djecu i mlade": od hitnih, interventnih programa do prakse preventivnog socijalnog rada s djecom i omladinom.

Zaključna pripomena

IUC Dubrovnik osnovan je 1972. godine. Neposredno pred rat, u kojem je srušena zgrada IUC i uništena vrijedna biblioteka, IUC je imao 240 sveučilišta - članova, uz brojne znanstvene i stručne institucije i pojedince iz svih dijelova svijeta. Nekoliko stotina programa iz svih područja znanosti i struka okupljalo je tisuće stručnjaka oko tečaja, simpozija i drugih skupova preko kojih djeluje IUC.

Tečajevi se odvijaju na postdiplomskoj razini; namijenjeni su sveučilišnim i drugim teoretičarima, studentima na postdiplomskom studiju, istaknutim praktičarima i posebno nadarenim studentima završnog godišta studija koji trebaju imati preporuku jednog do dva profesora.

Informacije o pojedinim tečajevima mogu se dobiti od direktora tečaja, dok se informacije o smještaju - u redovna vremena kad se tečaj održava u Dubrovniku - mogu dobiti od Tajništva IUC.

Jezik IUC, pa tako i tečaja Teorija i praksa socijalnog rada, jest engleski, ali se može osigurati prijevod za veću grupu polaznika koji ne govore engleski.

Do sada su objavljene četiri knjige priloga s tih tečajeva:

a. Galaway, B., Maglajlić, D., Hudson, J., Harmon, P., McLagan, J.: *International Perspectives on Specialist Foster Family Care*, HSA, Minneapolis, 1990;

b. Maglajlić, D., Selak-Živković, S.: *Specialised Foster Family Care as an Alternative to Institutional Care*, Social Welfare Series, Zavod za socijalni rad Grada, Zagreb, 1991;

c. Maglajlić, D., Soydan, H.: *Social Work and Social Welfare in the Nordic Countries*, Zagreb, edicija IUC (Centar za rehabilitaciju "Zagreb"), 1993;

d. McKenzie B. (ed.): *Current Perspectives on Foster Family Care for Children and Youth*, Wall Emerson, Inc., Toronto, Canada, 1993.

Planira se objaviti knjiga priloga tečaja o hraniteljskoj skrbi i panela o socijalnom radu s mladima, održanih na Brijunima 17-27. listopada 1993., uz izbor priloga dvaju tečajeva održanih u Dubrovniku u lipnju.

Ove godine predložene su i tematske cjeline za peti i šesti tečaj:

- socijalni rad s prognanicima i izbjeglicama, i

- proces medijacije u socijalnom radu.

U okolnostima u kojima je teško sa sigurnošću predvidjeti mjesto održavanja tečaja (tečaj 1992. godine održan je u Budimpešti jer osiguranje većine zemalja Zapada ne pokriva putovanja u Hrvatsku), bilo bi nerazumno pokrenuti veliki mehanizam koji svaki tečaj zahtijeva. No, čim se mir vrati u Hrvatsku, Teorija i praksa socijalnog rada zaokružiti će svoj program prema prvotnom planu i - nadamo se - privući odgovarajuću pažnju svih kojima je namijenjena.

Pri IUC u Dubrovniku planira se uspostaviti poseban odjeljak biblioteke s knjigama iz područja socijalnog rada. Profesori i studenti iz najudaljenijih zemalja, poput Kanade, SAD i Novog Zelanda, koristit će to kao osnovu za produženi boravak i individualni studij.

Dada M. Maglajlić